

## LAKIALOITE 125/2001 vp

### Laki kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

#### *Eduskunnalle*

Lakialoitteessa ehdotetaan, että kansaneläkkeen täyttä määrää korotetaan 100 markalla kuukaudessa. Tämän johdosta ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia, perhe-eläkelakia, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettua lakia ja maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettua lakia. Leskeneläkkeen täydennysmäärän, luopumistuen täydennysosan ja sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosan enimmäismäärään tehtäisiin 100 markan (17 euroa) korotus. Tasokorotuksen johdosta myös ylimääräisen rintamalisän enimmäismäärä nousisi 46 markalla (7,7 euroa) kuukaudessa ja sotilasavustuksen perusavustuksen enimmäismäärä 100 markalla kuukaudessa. Korotusten esitetään tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

#### **1 Nykytila ja ehdotetut muutokset**

Vuonna 2002 yksinäiselle eläkkeensaajalle maksettava täysi kansaneläke on ennakkoarvion mukaan ensimmäisessä kuntaryhmässä 2 899 markkaa (487,58 euroa) ja toisessa kuntaryhmässä 2 779 markkaa (467,39 euroa) kuukaudessa. Puolisoilla täyden kansaneläkkeen määrä on ensimmäisessä kuntaryhmässä arviolta 2 551 markkaa (429,05 euroa) ja toisessa kuntaryhmässä 2 448 markkaa (411,72 euroa) kuukaudessa. Kansaneläkkeen määrästä säädetään kansaneläkelain (347/1956) 24 §:ssä. Laissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuoden 2001 tammikuun kansaneläkeindeksin tasoa.

Kansaneläkkeen määrään tehtiin 1.6.2001 ensimmäinen tasokorotus vuoden 1984 jälkeen. Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen hallitusohjelman mukaan täyttä kansaneläkettä korotetaan 50 markalla kuukaudessa vuoden 2002 alusta normaalin indeksitarkistuksen lisäksi. Eduskunta nosti korotuksen 73 markkaan.

Eläkeläisjärjestöt ehdottavat yhteisessä kannanotossaan vuoden 2002 talousarviosta yhtenä keskeisenä tavoitteena kansaneläkkeen tasokorotuksen jatkamista. Kansaneläkkeen tasokorotus toisi parannusta myös sellaisille pienituloisille eläkkeensaajille, joiden veroperusteisiin ja eläkkeensaajien sairausvakuutusmaksuun hallituksen ehdottamat tarkistukset eivät ulotu sen johdosta, että he eivät maksa veroa.

Kansaneläkkeen tasokorotus korottaa myös verotuksessa tehtävän kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen määrää. Noin 680 000 eläkkeensaajaa saisi tasokorotuksen. Heistä kunnallisveroa maksavat saisivat myös eläketulovähennyksen nousun kautta lisää käteen jäävää eläkettä. Lisäksi yli 200 000 sellaista eläkkeensaajaa, jotka eivät saa lainkaan kansaneläkettä, saisi eläketulovähennyksen kautta lisää käteen. Tasokorotus nostaisi käteen jäävää eläkettä yhteensä noin 900 000 eläkkeensaajalla pienimmistä eläkkeistä alkaen. Korotuksen määrä on laskettu vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Maksettavan tasokorotuksen määrää nostaa myös vuoden alussa tehtävä kansaneläkkeen indeksitarkistus.

## 2 Esityksen taloudelliset vaikutukset

*Valtiontalous.* Vuoden 2002 tammikuussa eläkevähenteistä kansaneläkettä saavien lukumääräksi arvioidaan 678 000 kansaneläkkeensaajaa. Heistä noin 24 000 on laitoshoidossa. Vuositasolla vuoden 2001 indeksitasossa lasketun 100 markan tasokorotuksen kustannusvaikutus on yhteensä noin 840 miljoonaa markkaa (142 miljoonaa euroa), josta kansaneläkemenojen osuus on noin 812 miljoonaa markkaa (137 miljoonaa euroa).

Tasokorotuksen saisi noin 5 000 leskeneläkkeen saajaa, 80 000 ylimääräisen rintamalisän saajaa ja 700 sotilasavustuksen saajaa.

Maksussa olevia luopumistukia arvioidaan tammikuun 2002 alussa olevan 8 200 kappaletta ja sukupolvenvaihdoseläkkeitä 4 200 kappaletta. Näistä arviolta 7 800 luopumistuensaajaa ja 3 800 eläkkeensaajaa saisi tasokorotuksen. Muutokset lisäisivät luopumistukijärjestelmän menoja noin 10 miljoonalla markalla (n. 2 milj. euroa) vuonna 2002. Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä menojen lisäys olisi noin 5 miljoonaa markkaa (1 milj. euroa) vuonna 2002. Kaikki kustannukset on arvioitu siten, että tasokorotuksen määrä 100 markkaa (17 euroa) vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa.

*Eläkkeensaajat.* Ennakoidun kansaneläkeindeksin tarkistuksen johdosta kansaneläkkeen tasokorotuksen määrä on vuonna 2002 arviolta

102—104 markkaa kuukaudessa. Kansaneläkkeen tasokorotus nostaisi toisessa kuntaryhmässä niiden yksinäisten eläkkeensaajien kansaneläkkeen määrää, joiden työeläke on alle 5 700 markkaa kuukaudessa (958 euroa). Naimisissa olevilla eläkkeensaajilla tämä työeläkkeen yläraja olisi noin 5 000 markkaa (846 euroa) kuukaudessa.

Koska kansaneläkkeen tasokorotus nostaisi samalla kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen määrää, nettoeläkkeen määrä kasvaisi myös sellaisilla työeläkkeen saajilla, jotka eivät saa kansaneläkettä, mutta ovat verotuksessa oikeutettuja eläketulovähennykseen. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennyksen saavat yksinäiset eläkkeensaajat, joiden verotettava tulo on alle 7 870 markkaa (1 324 euroa) kuukaudessa, ja naimisissa olevat eläkeläiset, joiden verotettava tulo ei ylitä 6 720 markkaa (1 130 euroa) kuukaudessa.

Kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annettavassa laissa ja perhe-eläkelain 15 a §:n muuttamisesta annettavassa laissa säädettäväksi ehdotetut euromäärät vastaavat vuoden 2001 maaliskuussa sovellettavaa kansaneläkeindeksin pistelukua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:*

## 1.

### Laki

#### kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 24 § ja 42 b §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 724/2001, seuraavasti:

#### 24 §

Täysimääräinen kansaneläke on ensimmäisessä kuntaryhmässä 5 919,12 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 5 681,40 euroa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen kansaneläke on ensimmäisessä kuntaryhmässä 5 232,48 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 5 030,04 euroa vuodessa.

42 b §

Jos kansaneläkkeen saaja on 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, kansaneläkkeestä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 268,42 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 248,66 euroa kuukaudessa sekä naimisissa olevalla kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 243,81 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 226,95 euroa kuukaudessa. Jos kansaneläkettä on 25 a §:n mukaisesti lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittuja euromääriä lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

— — — — —

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan päivänä tammikuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa kansaneläkettä saavan henkilön kansaneläke muutetaan tämän lain mukaiseksi ilman hakemusta. Kansaneläkkeen muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Laissa säädetyt euromäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

**Laki**

**perhe-eläkelain 15 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 15 a §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 726/2001, seuraavasti:

15 a §

Täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 4 937,52 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 4 699,80 euroa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 4 250,88 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 4 048,44 euroa vuodessa.

— — — — —

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan päivänä tammikuuta 200 .

\_\_\_\_\_

Tämän lain voimaan tullessa leskeneläkkeen täydennysmäärää saavan henkilön eläke muutetaan tämän lain mukaiseksi ilman hakemusta. Leskeneläkkeen täydennysmäärän muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös.

Laissa säädetyt euromäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

## Laki

### maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1226/2000, seuraavasti:

#### 19 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2002 saavan henkilön täydennysosa muutetaan mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain ( / ) mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 200 .

Tässä laissa tarkoitettu luopumistuen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

## Laki

### maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 16 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1227/2000, seuraavasti:

#### 16 §

Sen estämättä, mitä 1, 3 ja 4 momentissa säädetään, sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2002 saavan henkilön täydennysosa muutetaan mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain ( / ) mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 200 .

Tässä laissa tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

**LA 125/2001 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.**

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2001

Marjatta Stenius-Kaukonen /vas  
Marjaana Koskinen /sd  
Iivo Polvi /vas  
Mikko Kuoppa /vas  
Anne Huotari /vas  
Mikko Immonen /vas

Unto Valpas /vas  
Pertti Turtiainen /vas  
Reijo Laitinen /sd  
Pentti Tiisanen /vas  
Lauri Kähkönen /sd  
Erkki Kanerva /sd